

CO₂-bespaarprogramma

Gemert-Bakel

2023

CO₂-bespaarprogramma Gemert-Bakel

Opdrachtgever: Gemeente Gemert-Bakel

Projectnummer: DWTM22066

Datum: 08-11-23 v1.0

Auteurs: Augusta Goedhart, Pieter Jeen de Boer

Samenvatting

In onze TransitieVisie Warmte (TVW) is besloten om tot 2026 vooral in te zetten op **bewustwording, energie besparen en isoleren**. In dit CO₂-bespaarprogramma leest u welke doelen we ons stellen, welke activiteiten we versterken en op gaan zetten om deze doelen te bereiken en met welke middelen we dit gaan doen.

Doelen 2026

Eén van de grootste kansen voor de gemeente om CO₂ te besparen ligt in de Gebouwde Omgeving. Door het verbeteren van woningisolatie en door het duurzaam opwekken van de resterende behoefte aan warmte kan er tot wel 60.000 ton CO₂ bespaard worden. Om grip te krijgen op deze opgave willen we de volgende doelstellingen behalen tot en met het jaar 2026:

- **2000 woningen geïsoleerd, waarvan:**
- **700 woningen met EFG-label aangepakt**
- **700 woningen voorzien van hybride warmtepomp**
- **700 woningen aardgasvrij verwarmd**

Vanaf 2027 zal het programma écht op stoom moeten komen en wordt de resterende 70% van onze 2030-doelstelling behaald.

Programma

In alle domeinen werken we aan het verduurzamen van onze gemeente. Voor de Gebouwde Omgeving zijn de belangrijkste speerpunten:

- **isoleren van (D)EFG-labels** via het Nationaal Isolatie Programma (NIP)
- aanpak gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed
- aanpak bedrijventerreinen en utiliteit
- informeren en stimuleren van inwoners

Daarnaast worden er snelfietsroutes gerealiseerd en deelauto-concepten verkend. Ook komt er een nieuwe mobiliteitsvisie in 2023. Er komt een voorstel voor beleid op grootschalige opwek met zonnepanelen en kleine windmolens.

We hebben **oog voor kwetsbare groepen in de energietransitie** met onze aanpak energiearmoede en lanceren een nieuw informatieplatform www.onsGemertBakel.nl om meer inwoners te bereiken. We kijken naar de lange termijn door **samenwerking** te zoeken met het onderwijs en met inwoners van onder andere de Werkgroep Bewustwording.

Onze openbare verlichting wordt stap voor stap vervangen door LED. We vergroenen om hittestress en wateroverlast tegen te gaan en hebben daarbij oog voor het versterken van de biodiversiteit. We onderzoeken de mogelijkheden voor het aansluiten bij de bossenstrategie van de provincie om extra CO₂ vast te leggen.

Middelen

Het is cruciaal om de komende jaren te groeien naar een volwassen uitvoeringsorganisatie met volwaardige plannen om tot onze doelstellingen te komen. Hiervoor wordt de komende jaren **structureel +/- €550.000,- per jaar** aan extra uitvoeringsmiddelen beschikbaar gesteld door het Rijk.

Met deze middelen kunnen we onze **activiteiten versterken en onze organisatie uitbreiden**. Deze middelen komen bovenop de extra middelen uit het NIP en de regeling Energiearmoede. In de nog op te stellen duurzaamheidsvisie kijken we concreter naar de invulling van de benodigde rollen binnen onze organisatie.

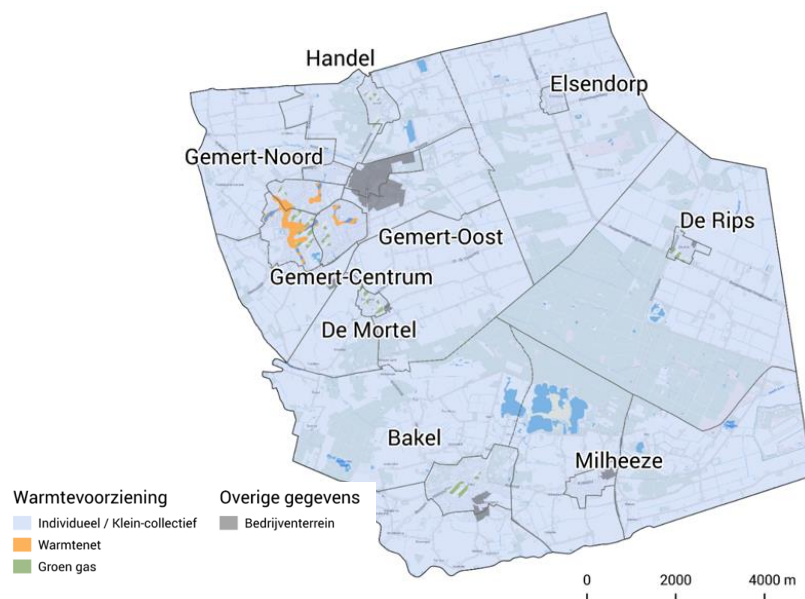
Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1 Inleiding.....	5
2 Gemeentelijke doelen.....	6
2.1 Landelijke en regionale doelen.....	6
2.2 Doelen gebouwde omgeving 2030.....	6
2.3 Doelen gebouwde omgeving 2026.....	6
2.4 Doelen overige sectoren	8
3 Activiteitenkalender	9
4 Huidige activiteiten	10
4.1 Gemeente.....	10
4.2 Externe partijen	11
4.3 Inwonersinitiatieven	12
5 Programma.....	14
5.1 Bewustwording intern & extern	14
5.2 Gebouwde omgeving	14
5.3 Interactie met andere sectoren.....	17
6 Begroting.....	19
7 Hoe nu verder?.....	20

8 Bijlagen.....	21
-----------------	----

1 Inleiding

In 2021 heeft onze gemeente Gemert-Bakel haar TransitieVisie Warmte (TVW) opgesteld. De definitieve TVW is in mei 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Daarin is gekeken naar verschillende warmteoplossingen voor onze gemeente (figuur 1) en besloten om tot 2026 vooral in te zetten op **bewustwording, energie besparen en isoleren**.

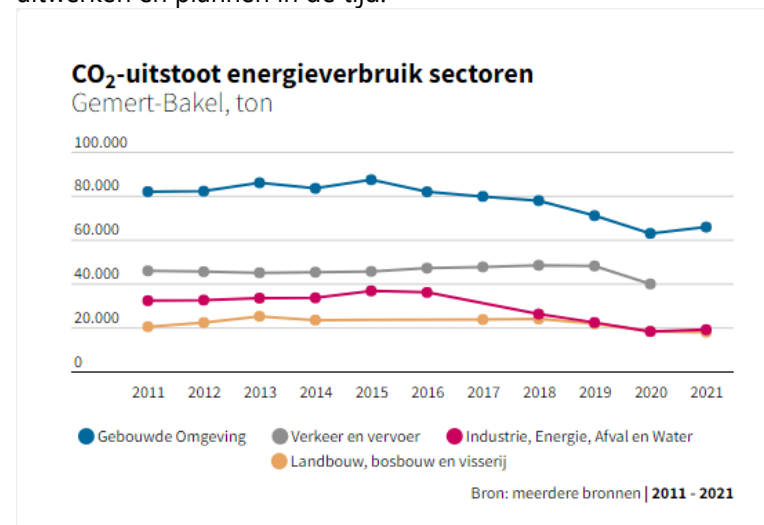

Figuur 1: overzicht warmteoplossingen gemeente Gemert-Bakel (bron: [TVW](#)).

Met dit CO₂-bespaarprogramma stellen we heldere isolatie- en duurzame opwekdoelen in woningaantallen voor 2026 en 2030. Daarnaast beschrijft het wat we al doen om deze doelen te bereiken, wat we gaan doen in de komende jaren en hoe wij de beschikbare rijksmiddelen inzetten om deze activiteiten te ondersteunen.

We kijken in dit programma **breder dan de sector Gebouwde Omgeving** en zien ook kansen voor energiebesparing in de sectoren mobiliteit, industrie en elektriciteit (grootschalige opwek). Het reduceren van de CO₂-uitstoot in de Gebouwde Omgeving is één van de grootste opgaven, zowel in absolute CO₂-uitstoot (figuur 2) als het aantal inwoners dat we moeten bereiken om onze plannen tot een succes te brengen.

Dit is een levend werkdocument en een **opzet naar de duurzaamheidsvisie** die we in 2023 gaan opstellen. Ook maken we de koppeling naar de in 2023 op te zetten mobiliteitsvisie. Strategische en operationele activiteiten opgenomen in dit programma gaan we onderling verdelen, verder uitwerken en plannen in de tijd.

Figuur 2: overzicht CO₂-uitstoot per sector (bron: [klimaatmonitor](#)).

2 Gemeentelijke doelen

Eén van de grootste kansen voor de gemeente om CO₂ te besparen ligt in de Gebouwde Omgeving. Door het verbeteren van woningisolatie en door het duurzaam opwekken van de resterende behoefte aan warmte kan er tot wel 60.000 ton CO₂ bespaard worden, zie figuur 2. Om grip te krijgen op deze opgave stellen we concrete doelen op in woningaantallen.

2.1 Landelijke en regionale doelen

Zowel het Rijk als de Metropool Regio Eindhoven (MRE) hebben overkoepelende doelen gesteld voor de Gebouwde Omgeving in 2030, zie tabel 1 (bijlage 8.1). De belangrijkste doelen die voor onze gemeente van belang zijn:

- 12% energiebesparing door isolatie
- 100% woningen met EFG-labels isoleren naar minimaal label D
- 23% van de totale warmtevraag duurzaam opwekken¹
- In 12,5% van de woningen hybride warmtepomp installeren

Deze doelen vormen samen met de gemeentelijke TransitieVisie Warmte de basis om de vertaalslag te maken naar woningaantallen.

2.2 Doelen gebouwde omgeving 2030

Om de overkoepelende doelen te vertalen naar doelen voor Gemeert-Bakel is een analyse gemaakt met een inschatting van participatie. Tabel 2 (bijlage

¹ De totale warmtevraag is de totale hoeveelheid warmte benodigd om alle woningen te verwarmen en te voorzien van voldoende warm water.

8.1) geeft een vereenvoudigde weergave van de uitkomst. In bijlage 8.2 is het volledige overzicht te vinden. Een deel van deze 2030 doelen zal behaald worden op eigen initiatief van inwoners. **De gemeente heeft de regierol** om bij te sturen op doelen waar het niet snel genoeg gaat.

- 6779 woningen isoleren (50% van alle woningen), *waarvan:*
- 2386 woningen (90%) met EFG-labels naar minimaal label D
- 2561 woningen (19%) voorzien van een hybride warmtepomp²
- 2301 woningen (17%) worden volledig aardgasvrij

2.3 Doelen gebouwde omgeving 2026

We voorzien een beginfase waar trajecten opgestart worden met een steeds grotere versnelling richting 2030. We willen eind 2026 30% van deze 2030 doelstellingen bereikt hebben, dat komt neer op:

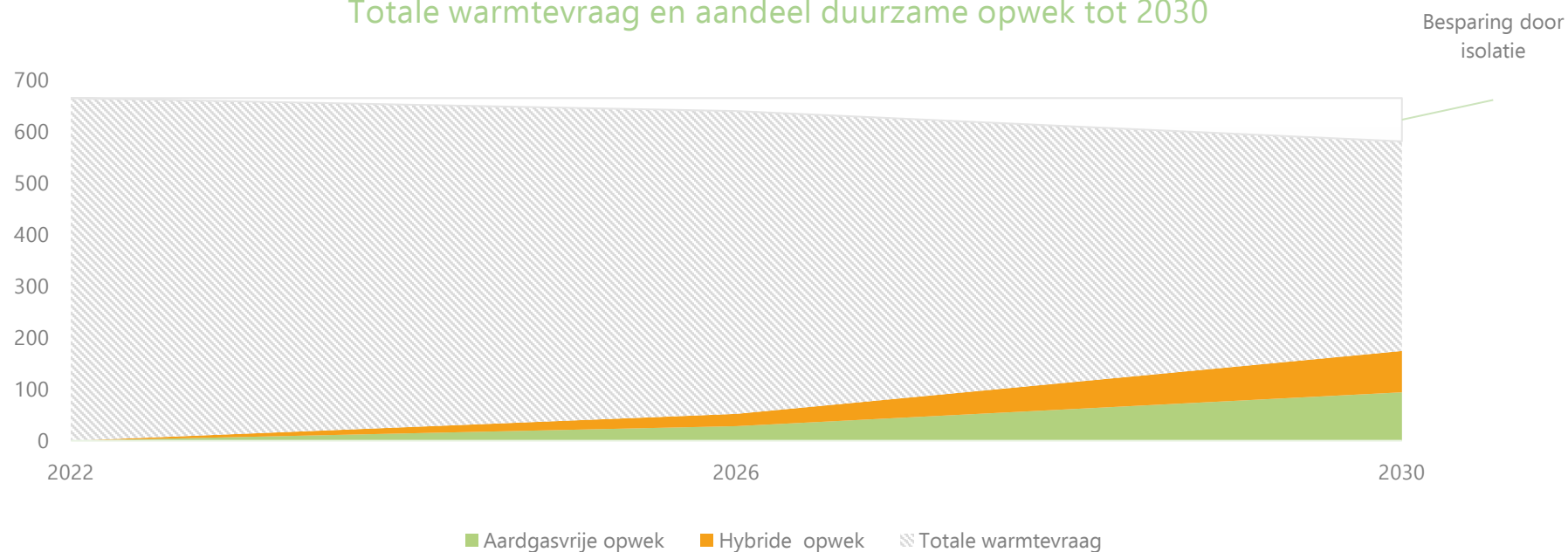
- **2000 woningen geïsoleerd, waarvan:**
- **700 woningen met EFG-label aangepakt**
- **700 woningen voorzien van hybride warmtepomp**
- **700 woningen aardgasvrij verwarmd**

Vanaf 2027 zal het programma écht op stoom moeten komen en wordt de resterende 70% van de doelstelling behaald. Het is cruciaal om de komende jaren te groeien naar een volwassen uitvoeringsorganisatie met volwaardige plannen om tot deze doelstelling te komen.

Figuur 3 geeft het totaalbeeld weer van onze opgave en doelstellingen.

² Voor de sector Gebouwde Omgeving komt de CO₂-reductie doelstelling overeen met het minder gebruiken van aardgas (~60% bij hybride pomp). Het produceren van voldoende duurzame elektriciteit (bijvoorbeeld door zonnepanelen) is de verantwoordelijkheid van de sector elektriciteit (bron: [PVVGO](#)).

Totale warmtevraag en aandeel duurzame opwek tot 2030

Figuur 3: totaalbeeld warmtevraag en aandeel duurzame opwek Gemert-Bakel tot 2030. De afname van de totale warmtevraag (TeraJoule, grijs) wordt in de tijd gerealiseerd door bewustwording en het aanbrengen van isolatie in woningen (wit). De resterende warmtevraag wordt in 2030 voor een deel duurzaam opgewekt: deels door hybride warmtepompen (oranje) en deels volledig aardgasvrij (groen). Het tempo tot 2026 ligt lager dan het tempo vanaf 2027 tot 2030.

2.4 Doelen overige sectoren

Het stellen van concrete doelen voor de andere vier sectoren is op dit moment lastig, **hier zal meer beleid voor moeten komen**. Als voorbeeld: we zouden een doelstelling voor het aantal publieke laadpalen voor elektrische auto's op kunnen nemen in het jaar 2030. Er is echter nog helemaal geen strategie of visie op het installeren van laadpalen, dit gebeurt nu puur vraag gestuurd. Dit zal parallel aan de op te stellen mobiliteitsvisie ontwikkelt moeten worden. Team Duurzaamheid zal in overleg randvoorwaarden stellen aan de mobiliteitsvisie en prioriteit aanbrengen.

Eenzelfde samenwerking gaan we aan op groenbeleid. Hier wordt ook een nieuwe visie voor ontwikkeld. **Dit CO₂-bespaarprogramma fungeert als kapstok** om in de toekomst andere beleidsstukken op aan te laten sluiten.

Concrete doelen die we wel kunnen stellen zijn:

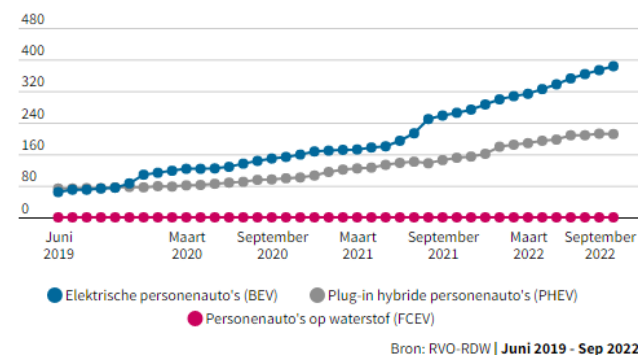
- Voor 2027: 100% van openbare verlichting voorzien van ledlampen (nu 49%)

Via het dashboard van de regionale klimaatmonitor is per sector al wel veel informatie te vinden en te monitoren op gemeentelijk niveau: [klimaatmonitor Gemeert-Bakel](#). Zo is er inzicht te krijgen in bijvoorbeeld het thema 'Verkeer en vervoer'.

De figuren op deze pagina zijn twee voorbeelden van dit soort inzichten: het geregistreerde aantal elektrische voertuigen en het aantal (semi-)publieke laadpalen voor elektrische auto's in Gemeert-Bakel.

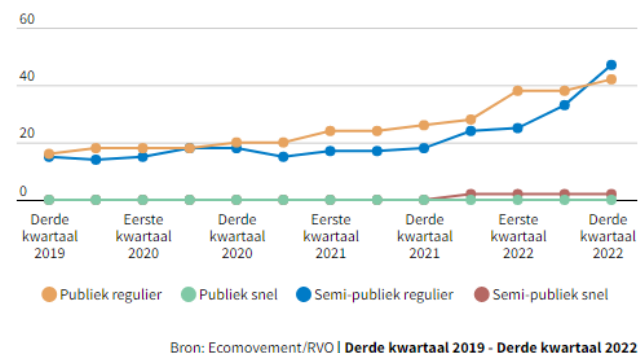
Geregistreerde elektrische en waterstofvoertuigen

Gemeert-Bakel, Aantal

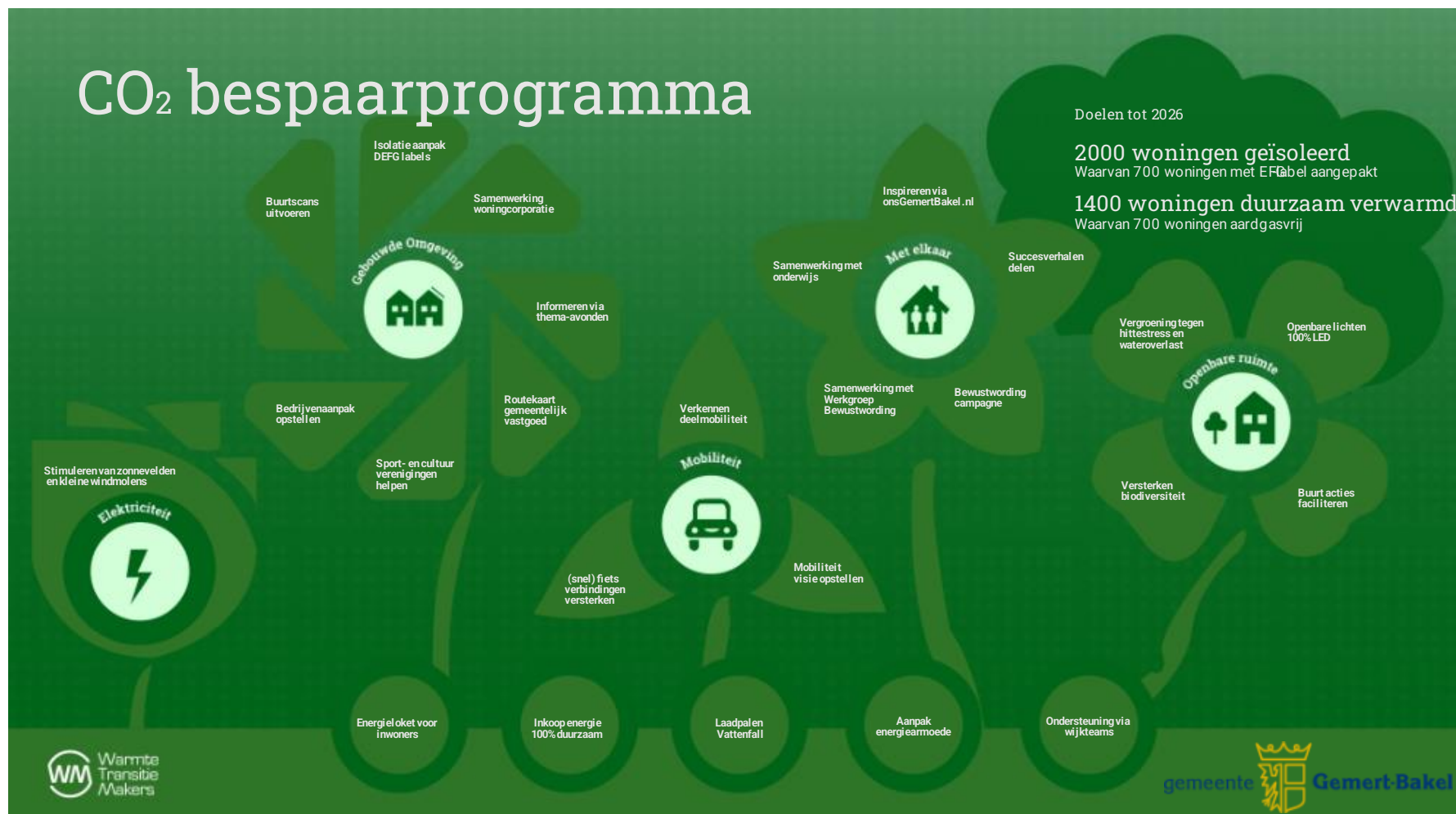

Laadpunten voor elektrische auto's

Gemeert-Bakel, Aantal

3 Activiteitenkalender

Figuur 4: visuele weergave van huidige activiteiten duurzaamheid (bloembollen onderin het figuur) en geplande activiteiten (bloemblaadjes). Zie bijlage 8.3 voor aanpasbare versie.

4 Huidige activiteiten

In de gemeente Gemert-Bakel worden al verschillende activiteiten met betrekking op het thema duurzaamheid uitgevoerd. Tegelijkertijd is er nog **ruimte om te groeien**: middelen komen beschikbaar om nieuwe activiteiten op te zetten en bestaande activiteiten te intensiveren. Belangrijk aandachtspunt is het creëren van meer bewustwording onder inwoners.

4.1 Gemeente

Duurzaamheid

Team duurzaamheid bestaat momenteel uit twee personen. Onder hun verantwoordelijkheden vallen onder andere warmtetransitie gebouwde omgeving, grootschalige opwek (sector elektriciteit), uitvoering energiearmoede (besparing), uitvoering Regionale Energie Strategie (RES), bijwerken TransitieVisie Warmte (TVW) én klimaatadaptatie. Andere taken met betrekking tot duurzaamheid zoals vastgoed liggen bij collega's belegd.

In 2021 is de TVW opgesteld. Daarin is besloten om in eerste instantie vooral in te zetten op energie besparen en isoleren. Het **aanpakken van kwetsbaren in de energietransitie** is een belangrijke stap hierin. Daarnaast vindt er handhaving plaats op energiebesparing bij bedrijven en kantoren label C. Er is een **routekaart gemeentelijk vastgoed** opgesteld met duidelijk overzicht van het bezit en een doelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030. Er wordt actief samenwerking gezocht met inwoners en bedrijven (o.a. Werkgroep Bewustwording en ondernemersvereniging BKG). Inwoners kunnen terecht bij het **energieloket Energiehuis Slim Wonen**.

Mobiliteit

Er is nog geen gemeentelijk beleid op laadpaleninfrastructuur, plaatsingsbeleid of het aanjagen van elektrisch vervoer. Inwoners kunnen wel een **aanvraag indienen bij Vattenfall** om een laadpaal te plaatsen in

de nabijheid van hun woning in de openbare ruimte. De gemeente faciliteert deze afspraak en werkt daarmee nu alleen vraag gestuurd.

In het Bereikbaarheidsakkoord is het project MaaS (Mobility as a Service) opgenomen. Dit project werkt aan deelmobiliteit voor de 21 MRE gemeenten.

Openbaar beheer en groen

Afdeling openbaar beheer is druk bezig met '**verledding**' van de openbare lichten, het doel is om 100% aan te pakken voor 2027. De inkoop van energie is al 100% duurzaam. Er wordt actief ingezet op het plaatsen van groene daken voor waterberging, isolatie en tegen hittestress. Ook worden verharde parkeerplaatsen omgevormd om waterinfiltratie mogelijk te maken.

Sociaal domein

Afdeling sociaal domein is verantwoordelijk voor de aanpak energiearmoede wat betreft financiële compensatie. De lijst huishoudens met energiearmoede is bekend en de meest urgente groep is al bereikt. Team duurzaamheid is verantwoordelijk voor het gedeelte fysieke bespaarmaatregelen.

Andere bestaande programma's zijn onder andere het 'Programma Vroeghulp': de gemeente krijgt een seintje als inwoners 2-3 maanden hun energierekening niet kunnen betalen. Het sociale netwerk is inzetbaar, zij kunnen in de toekomst inwoners ook informeren over kleine besparingsmaatregelen en duurzaamheidsleningen. Daarnaast is er ook een programma vanuit welzijn: zij informeren specifiek statushouders over energiebesparing. Er zijn ook **wijkteams actief in de gemeente**. Zij hebben nu vooral een signalerings-functie. Een geschikt kanaal om vanuit de gemeente lokaal inwoners te bereiken.

Ondersteuning

Medewerkers inkoop en communicatie hebben een ondersteunende rol. Zij zijn echter beperkt inzetbaar op het thema duurzaamheid, terwijl goede communicatie met inwoners cruciaal is voor het volbrengen van de warmtetransitie. Ook zou het waardevol zijn om bij inkoop duurzame randvoorwaarden op te nemen.

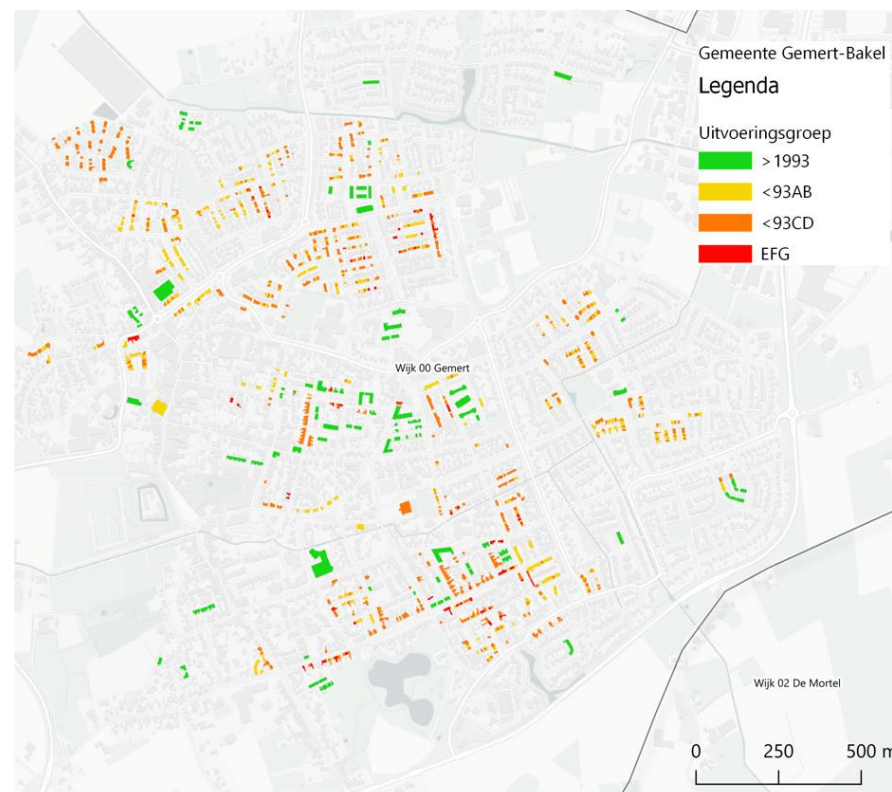
4.2 Externe partijen

Woningcorporatie GoedWonen

GoedWonen heeft een **relatief goed geïsoleerd bezit** met weinig EFG labels, de landelijke doelstelling van 2028 is al behaald. De strategie voor de resterende woningen komt in grote lijnen overeen met de strategie van de gemeente. De doelstelling is aardgasvrij te zijn in 2050 en de woningen zijn ingedeeld in de volgende groepen:

- ❖ Vanaf 2000: geschikt om over te gaan op All-electric
- ❖ Vanaf 1990: worden aardgasvrij voor 2050 door periodieke aanpak
- ❖ Voor 1990: extra aanpak vereist om voor 2050 aardgasvrij te worden

Een deel van het bezit wordt gesloopt en vervangen voor nieuwbouw.

Figuur 5: bezit GoedWonen in Gemert uitgesplitst in 4 doelgroepen (zie doelen).

Ondernemersvereniging BKG

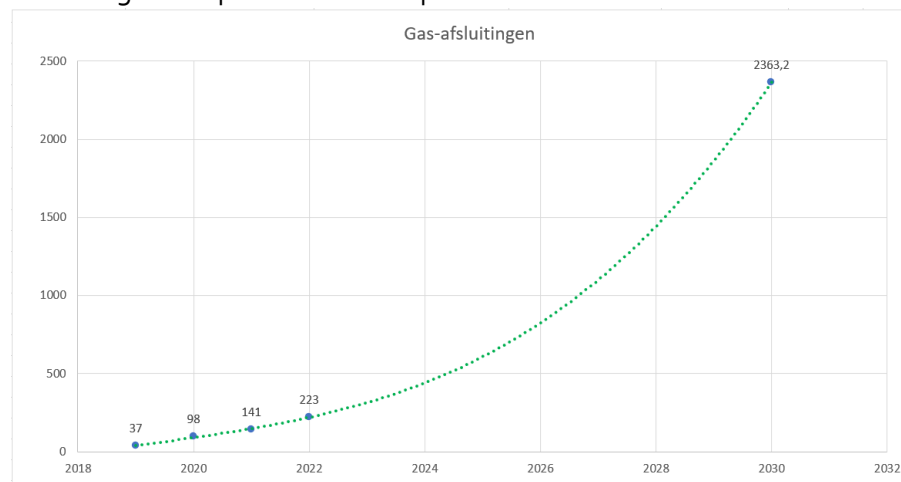
Ondernemersvereniging Bedrijven Kontakt Gemert-Bakel (BKG) is een vereniging van ondernemers vóór ondernemers met als hoofddoel het stimuleren en motiveren van een beter ondernemersklimaat. Het is onbekend hoe ver haar leden zijn in het verduurzamen van hun panden. In ons programma kijken we vooruit naar een intensievere samenwerking.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant houdt toezicht op energiebesparing bij bedrijven en instellingen. In 2022 hebben zij in de gemeente Gemeert-Bakel 72 controles uitgevoerd waaronder 25 fysiek op locatie. Dit heeft geleid tot ongeveer **300 ton CO₂-reductie**. Per 1 januari 2023 zijn er 2 extra toezichthouders in dienst getreden die zich bezig gaan houden met extra energietoezicht- en handhaving.

Netbeheerder Enexis

Omdat de gemeente nog geen concrete plannen heeft om bepaalde wijken te elektrificeren is er voor nu geen noodzaak om samen met de netbeheerder plannen te maken om netcongestie te voorkomen. Wel is er een hoog-over capaciteitstoets op straatniveau van het laagspanningsnet gemaakt door Enexis waaruit blijkt dat de oude kern van Gemert (west) eerder tegen knelpunten aan zal lopen dan het relatief nieuwe oosten.

Figuur 6: gasafsluitingen Gemert-Bakel tot nu toe en doel 2030. De groene lijn is een willekeurige versnelling geplot tussen data (2022) en doel (2030). Bron: Enexis.

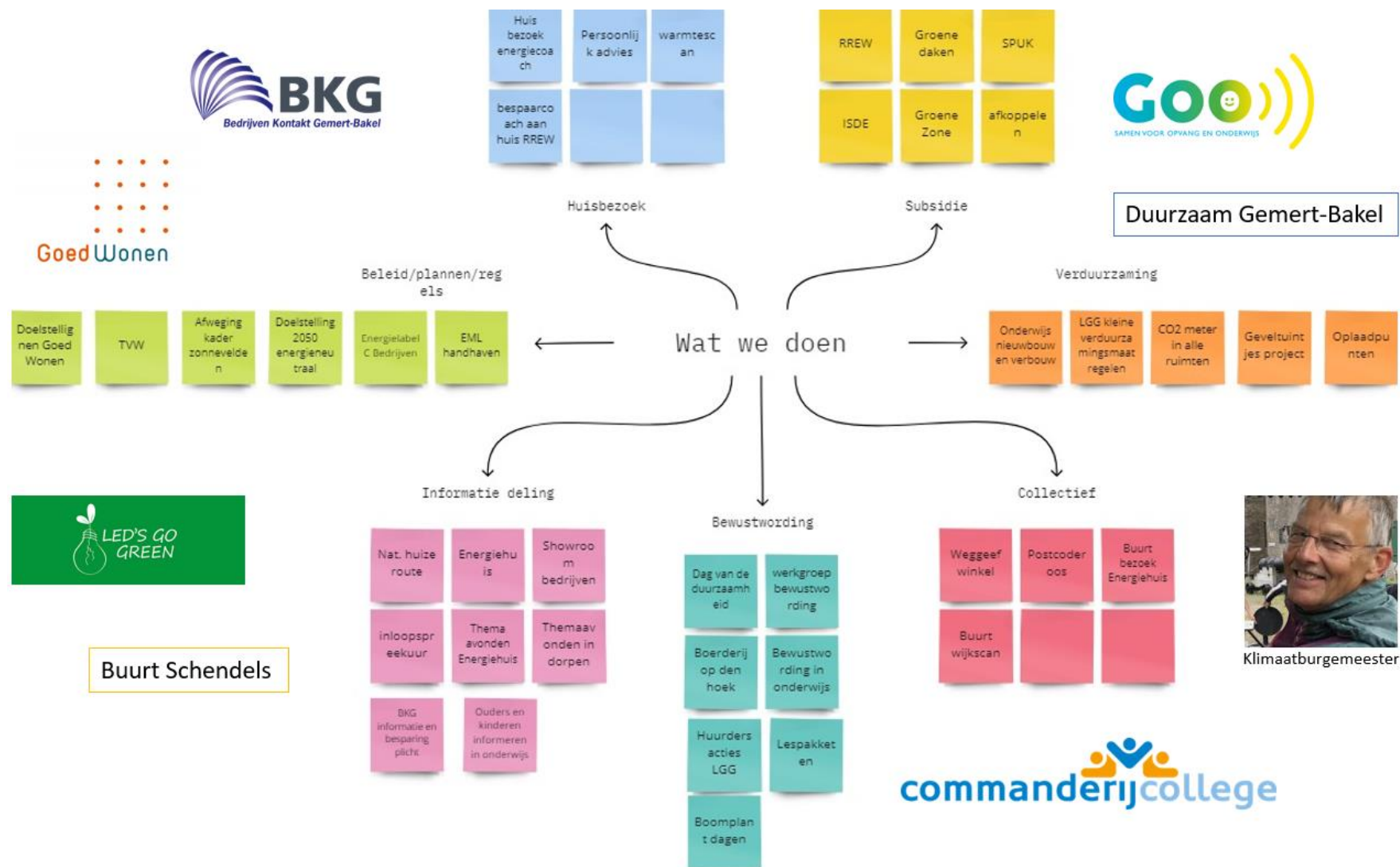
Enexis wordt graag betrokken in het besluitvormingsproces om startwijken aan te wijzen. De netbeheerder heeft inzicht in het huidige aantal gas aan- en afsluitingen in de gemeente en herzielt deze getallen elk jaar. Een goede manier om te **monitoren hoeveel woningen aardgasvrij zijn geworden**. Figuur 6 geeft aan hoeveel aardgasafsluitingen er per jaar hebben plaatsgevonden (exclusief sloop). De toename in aardgasafsluitingen ligt in lijn met onze gestelde doelen.

4.3 Inwonersinitiatieven

Vertegenwoordigers van diverse partijen binnen de gemeente hebben een Werkgroep Bewustwording gevormd. Middels een workshop werd verzameld welke activiteiten er al lopen in de gemeente (figuur 7).

Zo vindt er **informatiedeling** plaats via thema-avonden en inloopsprekuren (energiecoaches Duurzaam Gemert-Bakel) in het Energiehuis en worden ouders en kinderen geïnformeerd in het onderwijs op het thema energie. Er wordt gewerkt aan **bewustwording** op de dag van de duurzaamheid en er worden verschillende boomplantdagen georganiseerd. **Collectief** worden wijkscans gedaan, is er een weggeefwinkel en vinden gezamenlijke buurtbezoeken aan het Energiehuis plaats. De **toekomst- en klimaatraad**, opgericht door de klimaatburgemeester adviseren de gemeenteraad en voeren bewustwordingsacties uit.

Kleine **verduurzamings**maatregelen worden geadviseerd en uitgevoerd. De verschillende **subsidie**regelingen vinden gretig aftrek. Zo zijn er de ISDE voor grote maatregelen, het [Warmtefonds](#) voor duurzame leningen en zijn er samenwerkingen tussen verschillende gemeenten. Door bespaarcoaches worden **huisbezoeken** uitgevoerd. Persoonlijk advies vindt ook plaats door energiecoaches met behulp van warmtescan-camera's.

Figuur 7: overzicht van deelnemers werkgroep Bewustwording met huidige activiteiten – uitkomst workshop 30 juni 2022

5 Programma

Dit onderdeel beschrijft de activiteiten waar we ons de komende jaren op richten. **Deze strategische en operationele activiteiten dienen verder uitgewerkt en geïntegreerd te worden in onze duurzaamheidsvisie** van later dit jaar. Sommige activiteiten zijn al in gang gezet. Ook kijken we vooruit naar intensivering van samenwerking met andere sectoren, zoals bijvoorbeeld een koppeling met de dit jaar op te stellen mobiliteitsvisie.

5.1 Bewustwording intern & extern

Er is nog onvoldoende besef van urgentie voor het thema duurzaamheid en energiebesparing binnen onze organisatie. We gaan de verschillende teams (sectoren), wethouder, college en de raad regelmatig informeren en adviseren om stappen te blijven zetten op dit onderwerp. Er zijn de komende jaren **voldoende middelen beschikbaar om stappen te zetten**, deze middelen kunnen als vliegwiel dienen om andere sectoren te versnellen. Projecten kunnen eerder doorgang vinden en teams kunnen worden uitgebreid op het thema duurzaamheid.

Ook onder onze inwoners gaan we **meer bewustwording creëren** middels de volgende activiteiten:

- ❖ Versterken van sociaal netwerk: van signaleren naar informeren.
- ❖ Via breder netwerk inwoners voorzien van bespaartips en wijzen op rentevrije duurzaamheidsleningen ([Warmtefondsen](#)).
- ❖ Thema-avonden duurzaamheid voor inwoners in de bibliotheek.
- ❖ Versterken communicatie op duurzaamheid (*als de boodschap niet landt bij inwoners bereiken we niets*).
- ❖ Nieuwe communicatiemiddelen ontwikkelen per doelgroep (*Gemerts Nieuwsblad wordt nauwelijks gelezen*).

- ❖ In overleg met onderwijs een lesplan energie ontwikkelen en/of aankopen voor het basisonderwijs (*bijvoorbeeld [Klimaatjes](#)*) en voortgezet onderwijs. Onze opgave loopt tot 2050, kinderen en scholieren zijn de inwoners/huizenbezitters en installateurs van de toekomst. Via hen bereiken we ook de huidige generatie huizenbezitters (*ouders*).
- ❖ Gemeentebrede informatiecampagne opzetten met herhaling.
- ❖ Goede voorbeelden verduurzaming lokale bedrijven delen.

onsGemertBakel.nl

We richten een nieuwe informatievoorziening op: www.onsGemertBakel.nl. Deze website komt binnenkort online en vormt een nieuwe manier om inwoners te bereiken: een kanaal met hogere dynamiek (24/7 bereikbaar) inclusief participatie-handvaten.

Dit community-platform wordt een moderne versie van onze gemeentegids en lokale krant ineen. We richten een thema-pagina in op het thema besparing en we geven nieuwe projecten vanuit de gemeente visueel weer.

5.2 Gebouwde omgeving

Naast het creëren van brede bewustwording zetten we ook in op specifieke programma's en samenwerking met woningcorporatie, ondernemers en inwoners.

Focus op isoleren

Onze doelen geven een flinke isolatie-opgave weer: 2034 woningen isoleren voor het jaar 2027. De grootste doelgroepen zijn woningen met een EFG-label (716) en woningen met een CD-label <1993 (852).

Het isoleren van deze huizen zorgt voor de **grootste CO₂-besparing**. Via de eerste actielijn van het Nationaal Isolatie Programma³ wordt er voor de gemeenten nadruk gelegd om te werken aan een lokale aanpak om gezamenlijk 750.000 koopwoningen te isoleren. In december 2022 is de verdeelsleutel bekend gemaakt van de **extra middelen voor deze aanpak**.⁴

Het lokale bedrijfsleven en Duurzaam Gemert-Bakel zijn betrokken bij het opstellen van dit lokale isolatieplan. Daarnaast schrijven we ook **particuliere (ver)huurders** aan voor het nemen van maatregelen. Een andere route voor het bereiken van deze doelgroep is via de Stichting Huurdersbelang, waar het Sociaal Domein goede contacten mee heeft.

We breiden de aanpak energiearmoede uit en leggen meer de **focus op energiebesparing**. Kleine maatregelen die er voor moeten zorgen dat deze groep inwoners volgende winter niet weer in de problemen komt. Het is belangrijk om het huidige momentum te gebruiken.

Samenwerking met woningcorporatie

GoedWonen houdt op dit moment nog geen rekening met plannen van de gemeente daar zij voorlopen in hun bezit. Wel staat ze open voor samenwerking (bijvoorbeeld op gespikkeld bezit), maar gaat ze niet de kar trekken in deze samenwerking. De corporatie haakt graag aan als de gemeente collectieve inkoopacties gaat organiseren en creëert daarmee een kans om de gezamenlijke kosten te drukken.

De woningcorporatie ziet ook een rol voor de gemeente om de vele regels te beperken of te versoepelen (o.a. flora & fauna-wetgeving; stikstof; bouwvolume; wet kwaliteitsboring; omgevingsvergunning; rooilijn in bestemmingsplannen). Veel van deze regels gelden niet voor en/of worden

niet gehandhaafd bij particulieren. De woningcorporatie heeft **voldoende geld op de plank, maar kan haar plannen niet uitvoeren** door alle wet- & regelgeving.

Er loopt een onderzoek van de Omgevingsdienst naar een generieke ontheffing voor flora & fauna-wetgeving voor het dorp Gemert voor GoedWonen. Deze ontheffing moet als paraplu fungeren waarna per pand alleen een herkeuring hoeft te worden aangevraagd. Dit verlaagt de doorlooptijd van 1,5 jaar naar slechts 3 maanden. Idealiter komt er een vergelijkbare ontheffing voor alle dorpen.

Samenwerking met ondernemers

We brengen in hoofdlijnen in beeld welke stappen het lokale bedrijfsleven heeft gezet op vlak van verduurzaming en besparing. We willen successen delen om anderen te stimuleren ook stappen te zetten. We gaan de mogelijkheden onderzoeken om een lokale energiecoöperatie op te zetten.

Daarnaast wordt er uit leden van de ondernemersvereniging een werkgroep gevormd op dit thema en wordt er gekeken naar een publiek ontwikkelbedrijf. Dit is belangrijk om het streven van >50% lokaal eigendom bij zonneparken te behalen.

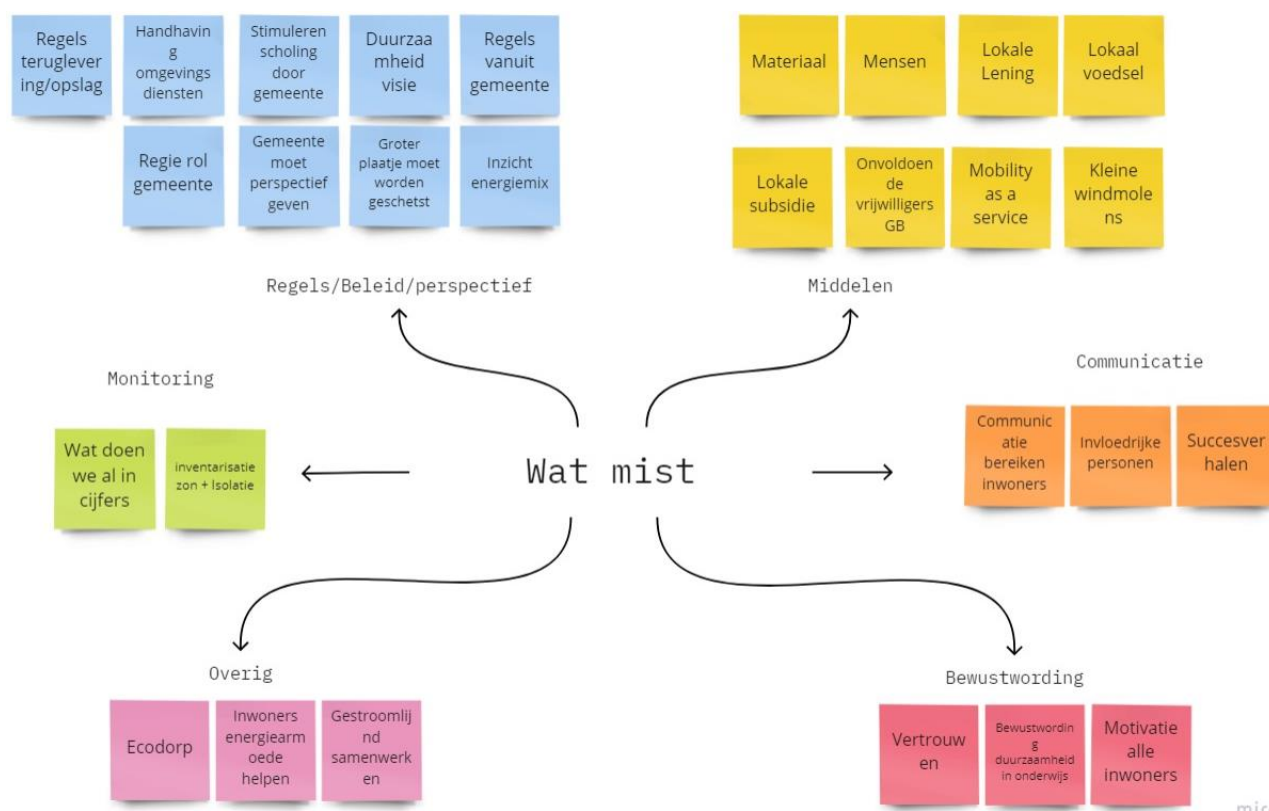
Samenwerking met inwoners

De nadrukkelijke wens van de werkgroep is dat wij als gemeente perspectief bieden en de regierol nemen in de warmtetransitie (feedback workshop 30 juni 2022, zie onderstaand figuur). Met behulp van dit bespaarprogramma zetten wij een belangrijke eerste stap hierin. Het uitvoeren van de acties en het **versterken van onze communicatie richting inwoners** zal onze zichtbaarheid vergroten. We blijven inwoners betrekken in deelplannen en

³ [Nationaal Isolatie Programma](#)

⁴ [Verdeelsleutel NIP-middelen lokale isolatieaanpak](#)

werven energievrijwilligers en creëren een podium voor ambassadeurs om succesverhalen te delen. Daarnaast onderzoeken we het verstrekken van lokale leningen en subsidies en promoten we het eten van lokaal voedsel. Dit zal leiden tot **meer vertrouwen en bewustwording onder onze inwoners**.

Figuur 8: terugkoppeling Werkgroep Bewustwording 30 juni 2022

5.3 Interactie met andere sectoren

Mobiliteit

In 2023 wordt opdracht verstrekt aan een extern bureau voor het opstellen van een mobiliteitsvisie. Het is nu het moment om **randvoorwaarden vanuit duurzaamheid te stellen** aan de mobiliteitsvisie. De ambitie om te streven naar emissievrij vervoer wordt opgenomen in deze visie. Laadpalen beleid wordt hierin niet uitgewerkt want dit betreft uitvoerend beleid. Er ligt wel een duidelijke behoefte voor beleid over het aantal en locaties van laadpalen in de gemeente, ook voor nieuwbouwprojecten. Dit stellen we als team duurzaamheid samen met mobiliteit op, naast de mobiliteitsvisie.

Verder ziet mobiliteit het als een taak voor team duurzaamheid om het college/de raad te voeden met informatie waardoor de urgentie van duurzame mobiliteit voelbaar wordt. Daarnaast is er de wens dat team duurzaamheid **prioritering aanbrengt in de plannen**. Deze prioritering wordt opgenomen in de mobiliteitsvisie.

In de komende 10 tot 15 jaar worden straten opnieuw ingericht en daarbij wordt de snelheid beperkt van 50 naar 30. Dit is besloten voor de kern Gemert, voor de overige kernen komt deze overweging terug tijdens behandeling van de mobiliteitsvisie. Dit vergroot niet alleen de veiligheid, maar verlaagt ook de fijnstof, stikstof- en CO₂-uitstoot.

Daarnaast worden snelfietspaden gerealiseerd (Gemert-Helmond en Gemert-Eindhoven) en willen we interlokale fietsverbindingen tussen kernen versterken. Ook gaan we voertuigen voor onderhoudswerkzaamheden, schoonmaak en afvalinzameling elektrificeren.

Gemert streeft naar het verminderen van vervoersarmoede door in te zetten op een beter aanbod en spreiding van vervoersaanbod. Dat doen we door in te zetten op een beter aanbod van OV en meer keuzemogelijkheden te creëren voor bewoners die hiervan afhankelijk zijn.

Het beschikbaar stellen van deelmobiliteit voor inwoners **versterkt bewustwording** en geldt als een alternatief naar- en naast het openbaar vervoer. Daarmee worden inwoners zelfredzamer en wordt tegelijkertijd de bereikbaarheid verbeterd.

Op regionaal niveau wordt er – als onderdeel van het deelprogramma 'duurzaam maken van mobiliteit'⁵ – in 2023 onderzocht waar regionale samenwerkingsverbanden schaalvoordeel op kunnen leveren.

In 2026 is de nieuwe concessie voor bussen in de regio Gemert-Bakel. De regio heeft beperkt invloed op het stellen van duurzaamheidseisen, maar het is wel mogelijk haar wensen door te geven aan de provincie. Wij gaan als gemeente het gesprek over **verduurzaming van openbaar vervoer en betere bereikbaarheid** aan met de provincie.

Elektriciteit (grootschalige opwek)

We verkennen de mogelijkheden voor beleid op zonnepanelen en kleinschalige windmolens en beoordelen ingediende initiatieven. Daarnaast kan er beleid komen voor een maximum aantal zonnepanelen voor eigen gebruik (scheiding kleinverbruik – grootverbruik). We onderzoeken de aanleg van zonnevelden.

⁵ Onderdeel van (concept)RMP (regionaal mobiliteitsprogramma) 2023

Openbaar beheer en groen

Door meer groen toe te voegen wordt wateroverlast en hittestress beperkt, tevens slaat meer groen CO₂ op. De provincie heeft een bossenstrategie voor de regio. Verkend wordt of de gemeente hierbij gaat aansluiten.

Sociaal domein en sport

Het sociaal domein is een belangrijke partner in het volbrengen van de warmtetransitie. Zij hebben al de juiste kanalen om onze (kwetsbare) inwoners te bereiken en uiteindelijk zijn het onze inwoners die de stappen daadwerkelijk moeten zetten.

Maatschappelijk vastgoed verduurzamen is een andere belangrijke taak: we hebben inzicht in het totale bezit en stellen samen een routekaart op tot 2030. Elsendorp heeft al concrete plannen om haar dorpshuis/school (MFA) te verduurzamen in 2023 wat kan dienen als voorbeeldfunctie. Ook zijn er plannen om het Commanderie College te verbouwen en deels te vernieuwen.

6 Begroting

Het is cruciaal om de komende jaren te groeien naar een volwassen uitvoeringsorganisatie met volwaardige plannen om tot onze doelstellingen te komen. De gemeente krijgt vanuit het klimaatakkoord hiervoor gelden beschikbaar. De middelen van het klimaatakkoord kunnen worden ingezet voor ambtelijke capaciteit en onderzoek op het gebied van de gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie en elektriciteit. Met deze middelen kunnen we onze activiteiten uit het bespaarprogramma versterken en onze organisatie uitbreiden

Middelen Gemeert-Bakel klimaatakkoord:

2023: € 541.230,-

2024: € 546.139,-

2025: € 551.049,-

Naast de klimaatakkoord gelden heeft de gemeente middelen voor de aanpak van Energiearmoede. Hieruit kunnen de activiteiten op het gebied van energiearmoede, benoemd in het bespaarprogramma, worden gefinancierd. Verder kan de gemeente middelen aanvragen voor het Nationaal Isolatie Programma (NIP). Deze middelen kan de gemeente inzetten om de benoemde doelen in het bespaarprogramma voor 2026 en 2030 te bereiken.

Een aantal activiteiten uit het bespaarprogramma vallen buiten de middelen van het klimaatakkoord, energiearmoede, en NIP. Zoals het versterken van de biodiversiteit. Voor deze activiteiten wordt er gezocht naar andere financiering.

In de nog op te stellen duurzaamheidsvisie kijken we concreter naar de invulling van de benodigde rollen binnen onze organisatie en de besteding van de middelen.

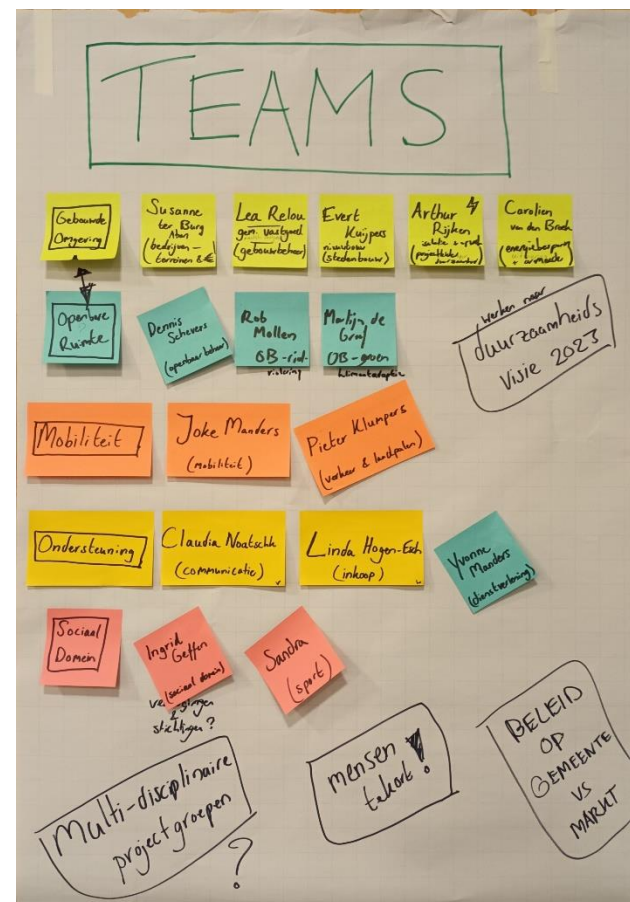
7 Hoe nu verder?

Dit CO₂-bespaarprogramma geeft inzicht in onze doelen, activiteiten en begroting. De planning en uitvoering van onze activiteiten gaan we verder uitwerken in de nog op te stellen duurzaamheidsvisie. Ook stellen we randvoorwaarden aan de nog op te stellen mobiliteitsvisie. Voor een aantal activiteiten wordt er nog een apart college en raadsvoorstel opgehaald.

De komende jaren komen er flink wat extra structurele middelen beschikbaar voor onze uitvoeringsorganisatie. Deze middelen gaan we alloceren op dit programma en inzetten voor de verschillende projecten. De middelen worden niet alleen ingezet voor de gebouwde omgeving, maar ook in de sectoren mobiliteit; industrie; landbouw en elektriciteit. Daarmee **geven we het thema duurzaamheid gewicht in al onze teams** en daar staan middelen tegenover.

Deze spreiding is nodig vanwege de beperkte capaciteit in onze huidige teams. **Het is belangrijk om de groei van onze organisatie in gang te zetten**, te beginnen met een adviseur communicatie die volledig inzetbaar is op het thema duurzaamheid. Een planning van de groei voor het team duurzaamheid wordt verder uitgewerkt in de duurzaamheidsvisie.

De nadrukkelijke wens van de inwoners is dat wij als gemeente perspectief bieden en de regierol nemen in de warmtetransitie. Met behulp van dit bespaarprogramma zetten wij een belangrijke eerste stap hierin.

Figuur 10: overzicht van teams en medewerkers met een rol in de warmtetransitie.

8 Bijlagen

8.1 Woningdoelen 2026 en 2030

Onderdeel	Bron	Doel 2030	Opmerking
Energiebesparing door isolatie	RSW1.0 ⁶	12% (2,5PJ) reductie van huidige warmtevraag	Maximale besparing door isolatie is voor de gemeente 20%.
Uitfaseren EFG labels	PVVGO ⁷	100%	Isoleren tot minimaal label D, bij voorkeur naar NIS. ⁸
Duurzame opwek	RSW1.0	25% (4PJ) van opwek-doel 2050 (15,9PJ)	Komt overeen met 23% van de warmtevraag.
Hybride warmtepomp	PVVGO	12,5% van de woningen	1 miljoen warmtepompen op 8 miljoen woningen

Tabel 1: overkoepelende landelijke en regionale doelen voor de Gebouwde Omgeving.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Doel	3%	6%	9%	12%	17%	23%	30%	100%
Absolute groei	3%	3%	3%	3%	5%	6%	7%	n.v.t.

Tabel 3: groeiplan met versnelling. In 2026 willen we 30% van onze doelen bereiken.

Doelen 2030 in woningaantallen	Isolatie	Duurzame opwek	
Energiebesparing (%)	12%	23%	
Woningaantal (%)	50%	36%	
Woningaantal (#)	6779	4862	
Gesplitst per doelgroep en spoor	Isolatie	Hybride	Aardgasvrij
Woningen vanaf '93	886	443	1328
AB woningen voor '93	666	166	499
CD woningen voor '93	2842	1421	474
EFG woningen	2386	530	0
Woningaantal totaal	6779	2561	2301

Tabel 2: isolatie- en duurzame opwek-doelen 2030 uitgedrukt in woningaantallen.

Doelen 2026 in woningaantallen	Isolatie	Hybride	Aardgasvrij
Woningen vanaf '93	266	133	398
AB woningen voor '93	200	50	150
CD woningen voor '93	852	426	142
EFG woningen	716	159	0
Woningaantal totaal	2034	768	690

Tabel 4: isolatie- en duurzame opwek-doelen 2026 uitgedrukt in woningaantallen.

⁶ Regionale Structuur Warmte, bijlage van de Regionale Energie Strategie MRE

⁷ Plan Versnelling Verduurzaming Gebouwde Omgeving

⁸ De Nationale Isolatie Standaard

8.2 GIS-analyse woningdoelen

8.3 Activiteitenkalender - aanpasbaar